

Visie HAVOplus op de eindtoets Primair onderwijs

Eindtoets wordt begintoets

Het concept lezend maakt duidelijk dat dit voorstel het hele onderwijs aangaat van peuterspelzaal tot aan universiteit en HBO **Deze eindtoets zal namelijk het karakter krijgen van begintoets voor het voortgezet onderwijs en zal samen met de tussentoetsen aan het eind van de onderbouw in het voortgezet onderwijs dienen om, behalve het onderwijs bij te sturen op de weg van leerling naar eindexamen, ook nog een andere functie krijgen: De leeropbrengsten van scholen meten om ze te vergelijken met het gemiddelde (zie o.a. blz. 11 en 12 van het wetsvoorstel).**

Eindtoets staat ter discussie

In een tijd dat de cito - eindtoets in het primair onderwijs ter discussie wordt gesteld (zie hiervoor bijv. het relaas van schooldirecteur Herman Godlieb in de Volkskrant over kleine scholen of nog breder het artikel uit J/M), gaat de nieuwe regering een stapje verder en wil een systeem van “meten is weten” invoeren vanaf ongeveer de peuterspelzaal tot aan de universiteit.

Voor iedereen in het basis- en voortgezet onderwijs belangrijk om eens goed te luisteren naar deze kritiek.

Volkskrant:

<http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2686/Binnenland/article/detail/913590/2008/08/18/lsquo-Inspectie-vergalt-plezier-onderwijzers-rsquo.dhtml>

J/M:

<http://www.jmouders.nl/Themas/School/Een-streep-door-de-eindtoets-kritische-geluiden-over-het-gebruik-ervan.htm>

De eerder genoemde Herman Godlieb gaat nog een stap verder. Hij wijdde een onderzoek aan de beoordeling van opbrengsten via toetsing. Herman Godlieb in VOS/ABB: *“De conclusie is, dat elke beoordeling van opbrengsten, van welke school dan ook, een betrouwbaarheid heeft van rond de nul. Dat blijkt uit eigen onderzoek en uit tientallen andere publicaties van gerenommeerde wetenschappers. Onderwijssucces wordt beïnvloed door tientallen factoren, die we maar voor een deel kennen en die grotendeels buiten de invloedssfeer van de school liggen. Al deze invloeden moet je neutraliseren om betrouwbaar iets te kunnen zeggen over opbrengsten. Dat is nagenoeg onmogelijk! Als voorselectie-instrument binnen het risicogerichte toezicht zijn opbrengstgegevens dan ook niet echt bruikbaar. Er zullen zwakkere scholen bestaan, maar dat hoeven niet per definitie de scholen te zijn die nu te boek staan als zwak.”* Rapport te downloaden via

http://www.deweginggewogen.nl/files/deweginggewogen_herzien.pdf

Basisschool weer autonoom in advies, maar

In het voorstel voor passend onderwijs van minister Bijsterveldt op 31 januari leek de verplichte invoering van de eindtoets zo op het eerste gezicht zo'n goed voorstel. De toets zal namelijk worden verplaatst van februari naar een periode tussen half april en half mei. Het geeft de basisschool zijn autonomie weer terug voor advies bij het kiezen van voortgezet onderwijs voor hun leerlingen! Over het algemeen ging dat het primair onderwijs in het verleden altijd ook goed af.

Het is toch ook behoorlijk zot dat scholen voor voortgezet onderwijs een bepaalde cito-score eisen voor toelating? De toets is slechts een momentopname! De meeste basisscholen hebben

over de leerjaren verspreid ook al een leerlingvolgsysteem ingevoerd, die een duidelijk beeld geeft van de leerling door de jaren heen. Een eindtoets daarop lijkt bij nader inzien tamelijk overbodig.

Eenzijdig

Maar wat wil de minister nu dan toch met die *verplichte* eindtoets? Afschaffen lijkt door het verplaatsen van de eindtoets *na de inschrijving van leerlingen in het voortgezet onderwijs* toch het meest logische? En dan hebben we de stress, die het veel leerlingen, ouders en leerkrachten oplevert, nog niet eens genoemd! De vraag is ook wat er in zo'n laat stadium (eind mei, begin juni) moet gebeuren als de scores sterk afwijken van het advies van de basisschool voor vervolgonderwijs.

Maar daar is het de minister eigenlijk ook niet om te doen, want op blz. 13 komt de aap uit de mouw. Daar schrijft ze: “*Het wetsvoorstel moet bijdragen aan betere taal- en rekenprestaties in het primair onderwijs*”.

Wat moeten we eigenlijk ook met de meervoudige intelligenties van Gardner? De minister geeft in de internetconsultatie iedereen nog wel de kans om te zeggen of wereldoriëntatie ook moet worden getoetst, maar het geeft ons ook de indruk, dat *dat* er eigenlijk niet toe doet. En dan nog: het onderwijs houdt niet op bij wereldoriëntatie en de al voorgestelde vakken rekenen / wiskunde en taal.

Peil onderwijs zakt

Het Nederlandse onderwijs moet dus worden verbeterd. Een mooi streven, maar is het Nederlandse onderwijs eigenlijk niet afgezakt (een klein beetje maar, hoor) na de invoering van de wet op het basisonderwijs in 1985, waardoor leerkrachten geacht werden leerlingen in volle klassen in een eigen ononderbroken ontwikkeling les te geven? En is het niet na 2003 (Wet op Expertisecentra en Leerlinggebonden Financiering) dat de indicaties opliepen tot 10% in het p.o en 20% in het v.o? Wordt het geen tijd voor structurele maatregelen als klassenverkleining en meer handen in de klas, dan de inspectie te *misbruiken* als waakhond om via Middeleeuwse praktijken (de schandpaal) zwakke scholen op het internet te plaatsen? Is het niet de “meten is weten”- cultuur geweest (die de overheid ongeveer ook rond 2003 invoerde), dat scholen noodgedwongen een beroep gingen doen op ouders en medici om leerlingen gediagnosticeerd te krijgen om in aanmerking te komen voor leerlinggebonden financiering? Een trend die **Ouders Online** al in 2004 oppikte en die helaas alleen maar toeneemt. In haar brief aan de kamer over passend onderwijs wijst de minister terecht op de enorme steiging van indicaties vanaf 2003, maar ze vergeet dat de "meten is weten" - cultuur (met publicaties van de opbrengsten op internet) daar waarschijnlijk ook een enorme invloed op heeft uitgeoefend.

Conclusie: Havoplus vindt de eindtoets eigenlijk overbodig geworden. Als het Nederlands onderwijspeil verbeterd moet worden, kan dat beter op andere manieren dan door het vergelijken van leeropbrengsten.